

© Видавець Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, 15.07.2026
Це – препринт відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.uk>

Автор підтверджує, що даний препринт відповідає всім вимогам Договору приєднання
https://arxiv.nas.gov.ua/public/accession_agreement.html

Анотований науково-технічний звіт за Етап 2

по НДР № 365/1796

«Розроблення дослідного зразка експертної системи підтримки прийняття рішень на основі штучного інтелекту»

Будник Микола [0000-0002-4020-0213]

Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, пр. Академіка Глушкова, 40, Київ, 03187, Україна

budnykmykola@gmail.com

Анотація. Актуальність роботи зумовлена швидким розвитком та впровадженням в усі сфери суспільного життя засобів генеративного штучного інтелекту (ШІ), зокрема великих мовних моделей (ВММ). Одна з ключових галузей застосування ШІ – це охорона здоров'я, де вирішальне значення має точність та своєчасність діагностики чи лікуванні пацієнтів. Анотований звіт містить короткий опис результатів, отриманих протягом виконання Етапу 2 НДР № 365/1796 співвиконавцем державного замовлення.

Розроблено три функціональні модулі супроводу пацієнта для лікарів первинної (сімейної) медицини; для лікарів спеціалізованої медицини; лікарів реабілітаційної медицини; модуль персонального помічника для пацієнта. Експертна система для підтримки рішень у фізичній та реабілітаційній медицині розроблена на основі гібридної архітектури та реалізована у вигляді спеціалізованого чат-боту MeDeBERTaBot на основі ВММ сімейства Gemma 3. Інші компоненти включають: засоби оптимізації пацієнтоцентричних реабілітаційних програм за критеріями вартості та комфортності; регресійну моделі для прогнозування психологічного стану пацієнта; аналізу матеріалів обробки відео файлів, що містять дані про зміну у часі просторових координат характерних точок та для вимірювання лінійних розмірів тіла людини; визначення найбільш небезпечних ЕКГ синдромів; обробки та аналізу тепловізійних та капіляроскопічних зображень.

Продукція включає програмний код, набори даних у вигляді файлів зображень, файлів ЕКГ записів, системні промпти, результати обробки записані у структуровані вихідні JSON файли. Програмні модулі реалізовані у формі компонентів програмних бібліотек, супроводжуються коментарями у код і придатні для інтеграції у програмне середовище телереабілітаційної платформи замовника. Створені засоби візуалізації для наочного представлення медичних даних та результатів їх обробки та аналізу.

Ключові слова: експертна система, штучний інтелект, великі мовні моделі, хмарний сервіс, теледіагностична платформа.

1 Підстава для проведення робіт

Договір № ДЗ/164-2025 від 12 лютого 2025 р. на виконання науково-технічної роботи за державним замовленням між Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗУ та МОН України «Розроблення персоналізованої теледіагностичної платформи із штучним інтелектом для лікаря та пацієнта» (замовник – Міністерство охорони здоров'я України).

2 Назва Договору

Договір на виконання НДР між Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗ України та Інститутом кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України № 365/1796 від 28.05.2025 року (№ держреєстрації 0125U003665).

3 Назва, вартість та тривалість Етапу 2

Розроблення функціональних модулів дослідного зразка експертної системи підтримки прийняття рішень на основі ШІ. Вартість Етапу 2 становить – 688, 800 тис. грн., тривалість - 5,5 місяців (1 липня – 15 грудня 2025 р).

4 Завдання на Етап 2

Розробити три функціональні модулі супроводу пацієнта для лікарів первинної (сімейної) медицини; для лікарів спеціалізованої медицини; лікарів реабілітаційної медицини; модуль персонального помічника для пацієнта, програмний код зазначених функціональних модулів.

5 Основні одержані результати

За звітний період на основі ТЗ та календарного плану, підготовленого на попередньому етапі, виконані роботи за наступними напрямками.

1) Створено дослідний зразок гібридної експертної системи MeDeBERTaBot для підтримки рішень у фізичній та реабілітаційній медицині. Розроблено спеціалізований чат-бот MeDeBERTaBot — Interactive Reference Bot. Applying Agents (with Gemma 3 family), custom MeDeBERTa model. Personal AI Assistant to Enhance Support for Physical Rehabilitation & Telerehabilitation Therapists, Students, and Patients.

Гібридна архітектура поєднує:

- агентні компоненти для бінаправленого перекладу (англійська / українська) та формування природномовної відповіді зі структурованої інформації знаннєвої бази;
- онтологічний інжиніринг: база знань реалізована у вигляді OWL-структури з використанням Apache Jena Fuseki Framework;

- нейромережеву класифікацію: донавчена (fine-tuned) модель DeBERTa використовується для задачі класифікації міток з метою відбору релевантного SPARQL-шаблону для певного природномовного запиту користувача.

2) Для пацієнтоцентричних теледіагностичних траєкторій (реабілітаційних програм) розроблено вимоги до цільових критеріїв за вартістю та комфортністю та вимоги до обмежень, які визначаються переходами від вихідних кодів ICPC-2, МКХ та МКФ до їх цільових значень та обсягом теледіагностичних інтервенцій. Створена математична модель у формі задачі цілочислового лінійного програмування для мінімізації вартості та максимізації комфортності реабілітаційної програми з управлінням нижніми та верхніми межами на обсяг теледіагностичних інтервенцій. Побудовано тестовий приклад для розв'язання відповідних задач змішаного цілочислового лінійного програмування за допомогою солвера Gurobi.

3) Розроблено вимоги щодо знаходження заданої кількості інтервенцій в задачі побудови пацієнтоцентричних реабілітаційних програм з лінійним та квадратичним критеріями. Сформульовані математичні моделі задач цілочислового лінійного програмування та цілочислового квадратичного програмування для визначення оптимальних за вартістю та зваженістю варіантів реабілітаційних програм. Побудовано тестовий приклад для розв'язання відповідних задач цілочислового програмування та аналізу отриманих варіантів реабілітаційних програм.

4) Розроблено вимоги до негладкої регресійної моделі для прогнозування психологічного стану пацієнта. Розроблено алгоритм на основі g -алгоритму та його програмну реалізацію мовою Python для знаходження невідомих параметрів негладкої регресійної моделі. Побудовано тестовий приклад для прогнозування психологічного стану пацієнта з використанням розробленого алгоритму та наведено опис проведених обчислювальних експериментів.

5) Створено програмні модулі на мові Python для аналізу матеріалів обробки відео файлів, що містять дані про зміну у часі просторових координат характерних точок тіла. Створені програмні рішення здатні відзначати зміну у часі кутів згинання суглобів, а також зміну кутів між характерними вказаними напрямками на тілі людини (між двома напрямками чи відносно горизонталі або вертикалі). Важливою особливістю створених програмних модулів є забезпечення згладжування обчислених залежностей кутів, стійкості значень кутів при великих кутах. Також створено спеціальні програмні рішення на базі даного модулю, що можуть бути спеціалізованими для аналізу біомеханіки ходи та виконання фізичних вправ.

6) Розроблено програмні модулі на мові Python для аналізу матеріалів обробки відео файлів або наборів фото зображень для вимірювання лінійних розмірів за заданим калібруванням характерної величини (наприклад, зросту). Програма здатна вимірювати довжини певних частин тіла (рук, ніг, голови, торсу), відстані між суглобами, перетини та оцінки обхватів заданих ділянок тіла (рук, ніг, грудей, плечей, живота тощо). Є можливість обчислення набору поетиків із заданим кроком. Реалізована можливість оцінки обхватів як за двома проекціями, так і за результатами аналізу відео об'єкту, що обертається (наприклад, обхват зап'ястя по обертанню руки).

7) Розроблено програмні модулі на мові Python для аналізу інфрачервоних (тепловізійних) зображень пацієнтів, а саме для побудови термічних ізоліній, визначення

відповідних температурних зон, їх відносної площі, розподілу відносно симетрії тіла. Відповідні ділянки можуть бути візуально відображені на відповідному тепловізійному зображенні із розміченням ділянок, що також реалізовано програмно.

8) Розроблено методику обробки тепловізійних зображень, яка включає перетворення у сіре, розтягнення контрасту, обчислення температур та побудову ізоліній, обчислення кількісних інформативних показників для всього тіла людини, а також для лівої та правої половин та асиметрії цих показників між сторонами тіла. Оброблено навчальний набір зображень пацієнтів, які мають різні хвороби (онкологія, запалення легень, та порушення кровообігу), надані замовником. Створено програмний модуль в середовищі Матлаб, який реалізує зазначену методику та забезпечує обчислення набору кількісних показників та візуалізацію зображень для лікаря для наочності та можливості якісного аналізу зображень.

9) Визначені найбільш важливі та небезпечні ЕКГ синдроми (major ECG abnormalities) які мають бути діагностовані у першу чергу на основі реєстрації та аналізу ЕКГ 1-му чи 6-ти відведеннях. Розроблено 9 лікарських алгоритмів, тобто набір вирішувальних правил, для діагностики захворювань серця на основі виявлення цих ЕКГ ознак. Визначена тестова база даних для верифікації розробленого програмного забезпечення, а саме РТВ XL (Німеччина), надана власна база даних, яка налічує 149 валідованих ЕКГ записів для норми.

10) Розроблено методику попередньої обробки капіляроскопічних зображень, яка включає отримання негативного зображення, перетворення у сіре, усунення нерівномірності освітлення, збільшення контрасту, бінаризацію та сегментацію зображень, що забезпечує детекцію кожного капіляра. Оброблено навчальну базу 64 пацієнтів, проведено сегментацію 324 зображень та виділення окремих капілярів, відбір якісних зображень капілярів, призначених для подальшого обчислення кількісних параметрів (довжина, діаметр, звивистість, відношення звивистої та рівної частин, щільність). Створено програмний модуль на мові програмування C#, який реалізує зазначену методику та забезпечує візуалізацію зображень для лікаря для наочності та можливості якісного аналізу зображень.

6 Назва створеної науково-технічної продукції

Програмний код функціональних модулів супроводу пацієнта для лікарів: первинної (сімейної) медицини; для лікарів спеціалізованої медицини; лікарів реабілітаційної медицини; модуль персонального помічника для пацієнта.

Повна інформація про результати розробки протягом звітного етапу, зокрема коди програм, набори даних та звітні матеріали викладено на гугд-диск, посилання та доступ до якого надано замовнику.

7 Вид створеної продукції

Вид продукції – програмне забезпечення, набори даних (набори оброблених файлів зображень, файли ЕКГ записів, системні промпти, результати обробки записані у структуровані вихідні JSON файли).

Всі розроблені програмні модулі реалізовані у формі компонентів програмних бібліотек, супроводжуються коментарями у коді і придатні для інтеграції у програмні системи телереабілітації. Створені засоби візуалізації для наочного представлення результатів при налаштуванні програм та використанні. Програми можуть бути адаптовані для застосування паралельних обчислень, що прискорює їх виконання за умови наявності відповідних апаратних засобів.

8 Оцінка рівня дослідження

Дослідження в даному напрямку є пріоритетними і відбуваються в рамках реалізації Договору між МОН України та Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗ України на виконання науково-технічної роботи за державним замовленням на науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію «Розроблення персоналізованої теледіагностичної платформи із штучним інтелектом для лікаря та пацієнта» від 12.02.2025 року № ДЗ/164-2025.

Основною перевагою розробки є поєднання методів штучного інтелекту з математичними моделями процесів діагностики, лікування та реабілітації, що забезпечує прийняття обґрунтованих діагностичних висновків та планування лікування пацієнта.

9 Характеристика наукової та практичної значущості

Практична цінність результатів проєкту полягає у забезпеченні теледіагностичної платформи, яка розробляється Замовником - Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського, розрахунковими сервісами та засобами ШІ.

Впровадження розрахункових сервісів для діагностики у телемедичних системах відкриває широкі можливості для надання високоякісних консультацій, допомоги у клінічній практиці, реабілітації після травм, а також при навчанні студентів медичного профілю. Використання розрахункових сервісів підвищує рівень автоматизації й точності в опрацюванні діагностичних медичних даних, створенню і накопиченню їх відповідних масивів, що сприяє оптимізації лікувального процесу та підвищує точність діагностики.

Впровадження великих мовних моделей (ВММ) у ШІ помічник відкриває широкі можливості для надання високоякісних консультацій, допомоги у клінічній практиці та навчанні. Використання ВММ підвищує рівень автоматизації й точності в опрацюванні великих масивів різномірних медичних даних, що сприяє полегшенню роботи медичних фахівців та покращує обслуговування пацієнтів.

10 Використання результатів (галузь, потенційні споживачі)

Галузь використання - охорона здоров'я. Результати виконання Етапу 2 є основою для розгортання робіт за Етапом 3, який планується виконати протягом січні-квітні 2026 року. Застосування ШІ сприятиме підвищенню якості медичних послуг, допомагаючи лікарям швидше приймати зважені рішення, а також надасть пацієнтам доступ до верифікованих і

зрозумілих рекомендацій. Потенційні споживачі – медичні заклади всіх ланок медицини (сімейної, вторинної та реабілітаційної).

11 Публікації та дисемінація результатів

Результати робіт протягом Етапу 2 опубліковано у низці публікацій та доповідей, зокрема 1 розділ в закордонній збірці [1], 1 стаття у вітчизняному фаховому журналі [2] та 3 тези доповідей на конференціях [3-5], зроблено доповіді на 2-х конференціях [6-7].

Список посилань

1. Kurgaev, O., & Malakhov, K. S. Next-Generation Biofeedback Rehabilitation Systems: An AI-Enabled Architecture Integrating Brain-Computer Interfaces and Knowledge-Based Control. In L. T. Duncan (Ed.), *Advances in Health and Disease*. 2026, Vol. 90, pp. 1–34. Nova Science Publishers, Inc. <https://doi.org/10.52305/YBFX7381>
2. Палагін, О. В., Будник, М. М., Матвійчук, М. О., & Малахов, К. С. (2025). Порівняльний аналіз когнітивних та поведінкових властивостей сучасних мовних моделей. *International Scientific Technical Journal "Problems of Control and Informatics,"* 70(5), 87–101. <https://doi.org/10.34229/1028-0979-2025-5-8>
3. Каліна В.В., Будник М.М. Розробка методики обробки капіляроскопічних зображень. Матеріали XVIII міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні Технології і Автоматизація–2025», с. 1235-1238, м. Одеса, 30–31 жовтня 2025 р., <https://ontu.edu.ua/itia>.
4. Малахов К. С. Цифрова охорона здоров'я: ШІ-агенти та цифровий двійник людини. Матеріали XVIII міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні Технології і Автоматизація–2025», с. 1251-1254, м. Одеса, 30–31 жовтня 2025 р., <https://ontu.edu.ua/itia>.
5. Сенько І.О., Чайковський І.А., Будник М.М. Алгоритм вибору змінних для прогнозування психологічних індикаторів за параметрами електрокардіограми та варіабельності серцевого ритму. Праці XIV Міжн. науково-практичної конференції (ПІКТ-2025), присвяченої 85-й річниці від дня народження проф. Кириченка М.Ф., м. Чернівці, 13–15 лист. 2025. Чернівці: Технодрук, 2025, с. 138-140.
6. Malakhov K.S. Deploying LLMs on CPU-only Environments with llama.cpp Library Set: MedLocalGPT Project Case. Доповідь на 5th Intern. Workshop of IT-professionals on Artificial Intelligence (Profit AI 2025), 15–17 Oct 2025, Liverpool, UK, <https://youtu.be/jJnsdGrOIdg>, Офіційна сторінка: <https://khai.edu.ua/nauka/konferentsiyi/naukovi-konferencii-hai/profit-ai/>.
7. Палагін, О. В., Семикопна, Т. В., Малахов, К. С. Інтеграція ШІ-агентів та цифрових двійників людини у цифрову медицину: симуляційне навчання, телереабілітація та клінічна підтримка. Доповідь на V-му Національному конгресі фізичної та реабілітаційної медицини «Фізична та реабілітаційна медицина в Україні». Офіційна сторінка: <https://rimon.org.ua/rehab141125/> ; відеозапис: <https://youtu.be/Ze8jnlB5Fs>

**Annotated scientific and technical report for Stage 2 under Research and Development
Project No. 365/1796 "Development of prototype of expert decision support system
based on artificial intelligence"**

Mykola BUDNYK [0000-0002-4020-0213]

V.M. Glushkov Institute of Cybernetics, NAS of Ukraine, 40, Academician Glushkov Ave.,

Kyiv, 03187, Ukraine

budnykmykola@gmail.com

Abstract. The relevance of the work is due to the rapid development of generative artificial intelligence (AI), in particular large language models (LLM) and their implementation in all spheres of public life. One of the key important areas of AI application is medicine and healthcare, where the accuracy and timeliness of patient diagnosis or treatment is of crucial importance. The annotated report contains a brief description of the results obtained during Stage 2 of the implementation of R&D No. 365/176 by the co-executor of the state order.

Three functional patient support modules have been developed for primary (family) medicine doctors; for specialized medicine doctors; rehabilitation medicine doctors; a personal assistant module for the patient. The expert system for decision support in physical and rehabilitation medicine is developed based on a hybrid architecture and implemented in the form of a specialized chatbot MeDeBERTaBot based on the LLM Gemma 3 family.

Other components include: tools for optimizing patient-centered rehabilitation programs based on cost and comfort criteria; regression models for predicting the patient's psychological state; analysis of video file processing materials containing data on the change in spatial coordinates of characteristic points over time and for measuring the linear dimensions of the human body; identification of the most dangerous ECG syndromes; processing and analysis of thermal and capillaroscopic images.

The product includes program code, data sets in the form of image files, ECG recording files, system prompts, processing results are recorded in structured JSON source files. Program modules are implemented in the form of components of software libraries, accompanied by comments in the code and suitable for integration into the software environment of the customer's telerehabilitation platform. Visualization tools have been created for a visual presentation of medical data and the results of their processing and analysis.

Keywords: expert system, artificial intelligence, large language models, telemedicine, cloud service, tediagnostic platform.